

Εσπερινό Γυμνάσιο με Λ.Τ. Θήβας
Σχ. Έτος 2012-2013 (Α' τετράμηνο)

Οικονομική κρίση, ανεργία και μετανάστευση: υπάρχει λύση;

Υπεύθυνοι καθηγητές
Μπουμπούκη Μελπομένη ΠΕ10
Κανελλόπουλος Δημήτριος ΠΕ19

Θήβα, Ιανουάριος 2013

Μαθητές που συμμετείχαν στην παρούσα ερευνητική εργασία ανά ομάδα

ΟΜΑΔΑ 1

«Οικονομική κρίση»

- Γκίκα Βασιλική
- Λαμπρίδης Νίκος
- Ζαφάρ Αμπντουλάχ
- Καλογερίδης Ανδρέας

ΟΜΑΔΑ 2

«Ανεργία»

- Κλίτσα Ουρανία
- Κατσέλη Σωτηρία
- Αγρίου Μαρία
- Γιαούπι Ελιντόν

ΟΜΑΔΑ 3

«Μετανάστευση»

- Λουκοπούλου Μαρία
- Καραμπιτσάκου Ευαγγελία
- Τζουμανέκα Σταματία

ΟΜΑΔΑ 4

«Σύνταξη-έρευνα ερωτηματολογίου»

- Καραγεώργος Σωκράτης
- Πικάσης Χρήστος
- Νίκας Παντελής
- Ιφτίμε Τσιπριάν

Οικονομική κρίση, ανεργία και μετανάστευση: υπάρχει λύση;

Περίληψη

Η οικονομική κρίση, η ανεργία και η μετανάστευση αποτελούν φαινόμενα τα οποία συνδέονται μεταξύ τους και έχουν καταστρεπτικές επιπτώσεις στην ελληνική κοινωνία. Τα αίτια που οδήγησαν στη σημερινή κατάσταση είναι πολλά και διαφορετικής φύσεως: διεθνές οικονομικό περιβάλλον, στρεβλώσεις του κοινωνικού, πολιτικού και οικονομικού συστήματος στην Ελλάδα, καθώς και ανθρώπινοι παράγοντες. Οι διαστάσεις που έχουν λάβει τα παραπάνω κοινωνικά φαινόμενα είναι τέτοιες ώστε ολοένα και μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού οδηγείται στη φτώχεια και στην εξαθλίωση, ενώ η φυγή νέων ανθρώπων στο εξωτερικό στερεί από τη χώρα όλο το απαραίτητο δυναμικό για την ανάπτυξή της. Το χειρότερο είναι πως ένα κλίμα απογοήτευσης και απόγνωσης διακατέχει όλο και περισσότερους ανθρώπους, που βυθίζονται μέσα στην απαισιοδοξία και στην αίσθηση της ματαιότητας, πιστεύοντας ότι δεν υπάρχει ελπίδα για το μέλλον. Κι όμως, παρά το δυσμενές οικονομικό περιβάλλον, υπάρχουν λύσεις που κινούνται σε ρεαλιστική βάση, αρκεί να υπάρχει η απαραίτητη βούληση για να εφαρμοστούν.

Εισαγωγή

Αντικείμενο της εργασίας αυτής αποτελεί η μελέτη των εννοιών της οικονομικής κρίσης, της ανεργίας και της μετανάστευσης, καθώς και ο τρόπος που οι έννοιες αυτές συνδέονται μεταξύ τους. Ερευνώνται τα αίτια και οι συνέπειες των παραπάνω κοινωνικών φαινομένων και προτείνονται τρόποι αντιμετώπισής τους.

Η συγκεκριμένη εργασία εντάσσεται στο πεδίο «Ανθρωπιστικές και Κοινωνικές Επιστήμες» και τα εμπλεκόμενα μαθήματα είναι οι Αρχές Οικονομίας (Α΄ Λυκείου), η Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή (Γ΄ Γυμνασίου) και η Πληροφορική (χρήση λογισμικού και αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο).

Στόχος της εργασίας είναι να αναδείξουμε τη σημασία και τη σοβαρότητα σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων, όπως είναι η ανεργία, η οικονομική κρίση και η μετανάστευση, να εμβαθύνουμε πάνω σε αυτά και να αποδείξουμε ότι δεν αποτελούν άλυτα προβλήματα, αλλά ότι μπορούν να αντιμετωπιστούν, προτείνοντας ρεαλιστικές λύσεις. Η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών, καθώς και όλα τα φαινόμενα που συνδέονται με αυτήν, έχει επηρεάσει το

μεγαλύτερο ποσοστό των ελληνικών νοικοκυριών. Επομένως, είναι ένα θέμα που αγγίζει τους περισσότερους μαθητές, κεντρίζει το ενδιαφέρον τους και τους ευαισθητοποιεί περισσότερο. Αυτό αποτελεί και το κυριότερο κριτήριο για την επιλογή του στα πλαίσια της ερευνητικής μας εργασίας.

Οικονομική κρίση είναι το φαινόμενο κατά το οποίο μια οικονομία χαρακτηρίζεται από μείωση της οικονομικής της δραστηριότητας.

Ανεργία είναι η κατάσταση ενός ατόμου, που, ενώ είναι ικανό και θέλει να εργαστεί, δεν μπορεί να βρει εργασία.

Ο όρος **μετανάστευση** τόσο κατά τις κοινωνικές επιστήμες όσο και κατά το διεθνές δίκαιο αναφέρεται στη γεωγραφική μετακίνηση ανθρώπων είτε μεμονωμένα είτε κατά ομάδες.

Οι μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν για τη συγγραφή της εργασίας είναι:

- Βιβλιογραφική έρευνα (βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες)
- Διαδικτυακή έρευνα
- Συνεντεύξεις
- Στατιστική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίου

1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

1.1 Αίτια

1. Η αλόγιστη χρήση στεγαστικών δανείων σε κατηγορίες νοικοκυριών που υπό κανονικές συνθήκες δεν θα έπρεπε να έχουν πάρει δάνειο. Επίσης, οι τράπεζες πλέον αδυνατούν να χορηγούν επαγγελματικά και καταναλωτικά δάνεια και παρατηρείται μείωση της επενδυτικής δραστηριότητας.

Εικόνα 1

2. Ο μεγάλος αριθμός δημοσίων υπαλλήλων στην Ελλάδα (περίπου 650.000).
3. Η φοροδιαφυγή (κυρίως των επιχειρηματιών και των ελεύθερων επαγγελματιών) που στερεί από το κράτος πολύτιμα έσοδα.

4. Η υπογεννητικότητα, γιατί ο αριθμός των νέων ανθρώπων που βγαίνουν στην αγορά εργασίας μειώνεται, ενώ αυξάνεται ο αριθμός των συνταξιούχων. Σχετική μελέτη έδειξε ότι σε μερικά χρόνια ο αριθμός των εργαζομένων θα είναι ίσος με τον αριθμό των συνταξιούχων και αυτό προκαλεί σοβαρή επιβάρυνση στην οικονομία.
5. Η διαφθορά που υπάρχει στην ελληνική κοινωνία (οικονομικές ατασθαλίες και σκάνδαλα, υπερβολικές επιδοτήσεις σε ορισμένες κατηγορίες πολιτών, μη απόδοση ΦΠΑ κ.ά.).

1.2 Συνέπειες

Η οικονομική κρίση έχει δραματικές συνέπειες στη ζωή των ανθρώπων και ωθεί μεγάλα τμήματα του πληθυσμού στην ανεργία και στη φτώχεια. Έτσι, αρκετοί συνάνθρωποί μας στερούνται τα απαραίτητα για την επιβίωσή τους. Επιπρόσθετα, έχουμε αύξηση στα ποσοστά αυτοκτονιών και αλκοολισμού, έξαρση των φαινομένων κοινωνικής και ενδοοικογενειακής βίας καθώς και εμφάνιση μέχρι πρόσφατα ξεχασμένων ασθενειών (π.χ. φυματίωση) λόγω των άσχημων συνθηκών διαβίωσης. Η ψυχική υγεία επηρεάζεται αρκετά από την οικονομική κρίση, ενώ η κατάθλιψη απειλεί ολοένα και περισσότερους ανθρώπους, αφού η αβεβαιότητα για το αύριο τους κάνει περισσότερο φοβισμένους και εσωστρεφείς.

Ακόμα, η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει κρίσιμους τομείς όπως τη δημόσια υγεία και παιδεία (ελλείψεις σε φάρμακα και νοσηλευτικό προσωπικό, ελλείψεις σε εκπαιδευτικό προσωπικό και υποδομές).

1.3 Με ποιους τρόπους μπορούμε να καταπολεμήσουμε την οικονομική κρίση;

Για τη βιωσιμότητα της οικονομίας και την αντιμετώπιση της κρίσης πρέπει άμεσα να ληφθούν μέτρα, τα οποία θα βελτιώσουν την αποδοτικότητα του φοροεισπρακτικού μηχανισμού και θα καταπολεμήσουν τη φοροδιαφυγή, αυξάνοντας έτσι τα έσοδα του κράτους. Οι δομικές αλλαγές και η ριζική αναμόρφωση του φορολογικού συστήματος θα αυξήσουν τα έσοδα του κράτους, θα ελαφρύνουν τις οικονομικά ασθενέστερες τάξεις και θα απελευθερώσουν πόρους που θα διοχετευτούν στην ανάπτυξη της χώρας με τη μορφή επενδύσεων σε διάφορους παραγωγικούς τομείς. Με αυτό τον τρόπο, εκτός από την οικονομική κρίση θα καταπολεμηθεί και η ανεργία.

Ακόμα θα πρέπει να γίνουν ρυθμίσεις και να μπουν όρια στη λειτουργία των τραπεζών και των διάφορων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, ώστε να μπει φρένο στην ασυδοσία και στα κερδοσκοπικά παιχνίδια που μπορούν να επηρεάσουν την οικονομική ζωή ολόκληρου του πλανήτη.

Τέλος, θα πρέπει να γίνουν προσπάθειες για τον περιορισμό της διαφθοράς, μέσω αυστηρότερων νόμων και διατάξεων που θα οδηγούν στην πάταξη του φαινομένου, καθώς και μέσω διαφανών διαδικασιών.

2. ΑΝΕΡΓΙΑ

2.1 Η ανεργία διακρίνεται σε κατηγορίες ανάλογα με το αίτιο που την προκαλεί. Τα είδη ανεργίας είναι τα εξής:

α) Κυκλική (Εμφανίζεται όταν οι καταναλωτές ζητούν λιγότερα προϊόντα από αυτά που παράγονται, με συνέπεια οι παραγωγικές μονάδες να μην προσλαμβάνουν νέο προσωπικό και να κάνουν απολύσεις στους ήδη υπάρχοντες εργαζόμενους).

β) Διαρθρωτική (Υπάρχει σε μια περιοχή όταν οι επιχειρήσεις επιθυμούν να προσλάβουν εργαζόμενους με διαφορετικά προσόντα από εκείνα που διαθέτουν οι άνεργοι της περιοχής, δηλαδή οι απαιτήσεις των επιχειρήσεων δεν αντιστοιχούν με τα προσόντα των ανέργων).

γ) Τεχνολογική (Λόγω της τεχνολογικής εξέλιξης η ανθρώπινη εργασία αντικαθίσταται από μηχανικά μέσα).

δ) Εποχιακή (Μερικά είδη επιχειρήσεων, όπως είναι οι αγροτικές και οι τουριστικές, δεν έχουν την ίδια οικονομική δραστηριότητα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, αλλά παρουσιάζουν μεταβολές. Για παράδειγμα ένα ξενοδοχείο σ' ένα νησί του Αιγαίου έχει μεγάλο ποσοστό πληρότητας τους καλοκαιρινούς μήνες, αλλά ελάχιστους πελάτες τον υπόλοιπο χρόνο. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να μην απασχολεί τον ίδιο αριθμό εργαζομένων όλο το χρόνο και κάποιοι από αυτούς να μένουν άνεργοι).

2.2 Αίτια

Τα αίτια της ανεργίας είναι πολλά και ανάλογα με το τι την προκαλεί καθορίζεται και η σοβαρότητά της. Εμείς θα επισημάνουμε μερικά αίτια από τα πολλά που υπάρχουν.

Ένα αίτιο είναι η αστυφιλία, δηλαδή η φυγή πολλών ανθρώπων από την ύπαιθρο στα αστικά κέντρα με σκοπό μια καλύτερη ζωή. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα την ερήμωση της υπαίθρου και τον συνωστισμό των ανθρώπων στις πόλεις, γεγονός που δημιουργεί κορεσμό αφού το πλήθος των ανθρώπων που επιθυμούν να εργαστούν είναι μεγαλύτερο από τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας.

Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας είναι η οικονομική κρίση, η οποία είχε σαν αποτέλεσμα να κλείσουν πολλές επιχειρήσεις και ένας μεγάλος αριθμός εργαζομένων να μείνουν άνεργοι. Ακόμα, η υψηλή εξειδίκευση στην εργασία και η αυτοματοποίηση της παραγωγής με την εκτεταμένη χρήση της τεχνολογίας οδήγησε σε μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας.

Τέλος, σαν αίτια μπορούμε να αναφέρουμε την αναξιοκρατία, τον αναλφαβητισμό και την νοοτροπία υποτίμησης πολλών χειρωνακτικών και τεχνικών επαγγελμάτων.

2.3 Συνέπειες

Η ανεργία είναι μια εξαιρετικά επώδυνη κατάσταση για τους ανέργους και οι συνέπειές της είναι ευρύτερες. Δημιουργούνται οικονομικά, ψυχολογικά και κοινωνικά προβλήματα που επηρεάζουν τη ζωή του ατόμου. Ο άνεργος χάνει τον αυτοσεβασμό και την αυτοεκτίμησή του. Όλα αυτά δημιουργούν εθισμό σε φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας, όπως είναι η εγκληματικότητα, ο αλκοολισμός και ο τζόγος, χωρίς να παραβλέπονται και ακραίες αντιδράσεις, όπως φανερώνει ο συνεχώς αυξανόμενος αριθμός αυτοκτονιών που παρατηρούνται τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας.

Μια άλλη αρνητική πτυχή, ειδικότερα της μακροχρόνιας ανεργίας, είναι η σταδιακή απαξίωση της γνώσης των δεξιοτήτων και της αποκτηθείσας εργασιακής εμπειρίας των ανέργων, γεγονός που καθιστά αναγκαία τα προγράμματα επανακατάρτισής τους.

Εικόνα 2

Τέλος, παρατηρείται μεγάλη αύξηση της μετανάστευσης στο εξωτερικό για ανεύρεση εργασίας, με αποτέλεσμα να μειώνεται το εργατικό δυναμικό και ιδιαίτερα το επιστημονικό.

2.4 Τρόποι αντιμετώπισης

- Παροχή κινήτρων για επενδύσεις σε παραγωγικούς τομείς σε Έλληνες και ξένους επιχειρηματίες, με σκοπό την ίδρυση βιομηχανιών, βιοτεχνιών και άλλων επιχειρήσεων ώστε να «απορροφηθεί» ένα μεγάλο πλήθος των ανέργων.
- Το κράτος θα πρέπει να βελτιώσει την παρεχόμενη εκπαίδευση στους νέους αλλά και τις υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού, ώστε να μην παρατηρείται κορεσμός σε ορισμένες ειδικότητες. Επίσης, οι νέοι πριν κάνουν την επιλογή επαγγέλματός τους θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους τις επαγγελματικές προοπτικές

που υπάρχουν γι αυτό. Δεν πρέπει να υποτιμηθούν ορισμένες κατηγορίες επαγγελματιών, όπως είναι τα τεχνικά επαγγέλματα.

- Επιπρόσθετα θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση σε τομείς όπως η γεωργία, η κτηνοτροφία, η ιχθυοκαλλιέργεια, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας κ.ά.
- Ενίσχυση του ρόλου του ΟΑΕΔ με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση και στήριξη των ανέργων.
- Στήριξη στις ευπαθείς και μη προνομιούχες ομάδες πληθυσμού και κατάρτισή τους σε πιστοποιημένα κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης, όπως και αξιοποίηση των γυναικών που έχουν πολλά προσόντα στην παραγωγικότητα.

3. ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

3.1 Τα είδη μετανάστευσης είναι τα εξής:

Ατομική ή ομαδική (μεμονωμένα άτομα ή ομάδες ατόμων εγκαταλείπουν τον τόπο τους και εγκαθίστανται σε κάποιον άλλο).

Εσωτερική ή Εξωτερική (μετανάστευση γίνεται στα όρια ενός κράτους ή πέρα απ' αυτό).

Εκούσια ή αναγκαστική (με σκοπό να μειωθούν οι στερήσεις και να αυξηθούν οι απαιτήσεις των μεταναστών. Συχνά όμως λόγω των πολιτικών, θρησκευτικών ή άλλων διώξεων παρουσιάζεται το φαινόμενο της αναγκαστικής μετανάστευσης).

Προσωρινή ή μόνιμη (η μετανάστευση γίνεται σε ορισμένο χρονικό διάστημα ανάλογα με τον χρόνο που απαιτείται για τη διευθέτηση των υποθέσεων, καθώς υπάρχει πάντα η πρόθεση της επανόδου).

3.2 Αίτια

Πολλοί είναι εκείνοι που ώθησαν τα άτομα, τις φυλές ή τις άλλες ομάδες του πληθυσμού μιας χώρας να μεταναστεύσουν. Τα βασικά κίνητρα των πρώτων μεταναστών ήταν η ανάγκη εξεύρεσης τροφής, η επιβίωση και ο φόβος μιας ισχυρότερης δύναμης. Αργότερα λειτούργησαν και άλλα κίνητρα για τις μετακινήσεις τους όπως η θρησκευτική καταδίωξη, η πολιτική καταπίεση, οι οικονομικές δυσκολίες και η επιθυμία να αποφύγουν τις κυρώσεις κάποιου νόμου.

Εργασιακά αίτια

Η έλλειψη εργασίας στον τόπο καταγωγής αναγκάζει περιστασιακά πολλά άτομα να ξενιτεύονται σε τόπους που οι ευκαιρίες ανεύρεσης εργασίας είναι μεγαλύτερες.

Οικονομικά αίτια

Πολλά άτομα μεταναστεύουν συνήθως όταν οι οικονομικές συνθήκες απασχόλησης στην χώρα υποδοχής είναι πιο ευνοϊκές από τις συνθήκες στην χώρα αποστολής και εκτός από τις αμοιβές που είναι πιο υψηλές παρέχονται με συμβόλαια ανάλογη εργασία, ασφαλιστική κάλυψη, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, στέγη και άλλα μέσα που δημιουργούν στον μετανάστη συναίσθημα ασφάλειας όμοιο σχεδόν με εκείνο που είχε στην πατρίδα του.

Ακόμα, κύμα μετανάστευσης νέου επιστημονικού προσωπικού δημιουργεί η παρατεταμένη ύφεση. Η υψηλή ανεργία και οι χαμηλές απολαβές δείχνουν την πόρτα εξόδου στους νέους, οι οποίοι είναι απογοητευμένοι από την χώρα τους. Στους νέους κυρίαρχα είναι τα συναισθήματα της αγωνιάς και της απογοήτευσης για την κατάσταση και τις προοπτικές στην ελληνική οικονομία αλλά και για το μέλλον που προβλέπεται δυσοίωνο. Υπάρχει επίσης αδυναμία πρόσβασης των νέων στην αγορά εργασίας. Στις διάφορες έρευνες που έχουν γίνει υπογραμμίζεται η ανυπαρξία εργασιακής εμπειρίας ως βασικής αιτίας που οι επιχειρήσεις δεν προσλαμβάνουν νέους. Τα προγράμματα πρακτικής άσκησης, απόκτησης εργασιακής εμπειρίας, επαγγελματικής ειδίκευσης κ.τ.λ. Δεν εμφανίζονται να έχουν την αποτελεσματικότητας και να εφοδιάζουν τους νέους με τα προσόντα που οι επιχειρήσεις απαιτούν.

3.3 Συνέπειες

Οι συνέπειες μετανάστευσης για την χώρα μας είναι σκληρές, ιδιαίτερα για τους νέους ανθρώπους, γιατί στην πλειοψηφία φεύγουν νέοι άνθρωποι, οι περισσότεροι από τους οποίους είναι επιστήμονες με διάφορες ιδιότητες. Οι νέοι πτυχιούχοι θεωρούν πως η λύση είναι στο εξωτερικό. Εκεί όπου μπορεί να αναζητήσει τις ευκαιρίες που αναλογούν στις σπουδές και τα προσόντα του και όπου θα καταφέρει να αποκατασταθεί επαγγελματικά.

Επίσης, αρκετοί γονείς αναγκάζονται να αφήσουν τα παιδιά τους στους παππούδες ή να φύγει ο ένας από τους δυο και να μείνει πίσω η οικογένεια. Η Ελλάδα χρειάζεται την νεολαία της, γιατί όλο και μειώνεται ο πληθυσμός της και μένουν πίσω ηλικιωμένοι. Η μετανάστευση

ερήμωσε και την ελληνική ύπαιθρο, αλλοίωσε δραματικά τη δημογραφική σύνθεση του πληθυσμού και την υπάρχουσα άλλοτε σχέση παραγωγικού δυναμικού οδηγώντας στην έλλειψη χρήσιμων εργατικών χεριών για την ανάπτυξη της χώρας μας. Η Ελλάδα φτωχαίνει λόγω των δημοσιονομικών ελλειμμάτων αλλά και επειδή οι κυρίαρχες πολιτικές επιλογές συμβάλουν στην απαξίωση και τελικά στον διωγμό των παιδιών της, συχνά των πιο ικανών. Έτσι, χάνεται μια ακόμα ευκαιρία να μετακινηθεί η χώρα στην αλυσίδα παραγωγής της αξίας, ώστε να παράγει πιο σύνθετα προϊόντα και υπηρεσίες έντασης, γνώσης ή τεχνολογίας. Γι αυτό λοιπόν τον λόγο η μετανάστευση είναι ένα φαινόμενο που πρέπει να αντιμετωπιστεί.

3.4 Τρόποι αντιμετώπισης

- Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας με την προσέλκυση επενδυτών από την Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Καλύτερη μεταναστευτική πολιτική και περιορισμός της λαθρομετανάστευσης στον ελλαδικό χώρο.
- Περιορισμός της γραφειοκρατίας που αποτρέπει πολλούς επιχειρηματίες από το να ιδρύσουν τη δική τους επιχείρηση στην Ελλάδα.
- Στροφή σε επαγγέλματα ή άλλες ασχολίες που έχουν παραμεληθεί, όπως είναι η γεωργία, η ιχθυοκαλλιέργεια και η κτηνοτροφία. Έτσι αποτρέπεται και η εσωτερική μετανάστευση στις μεγάλες πόλεις και η ύπαιθρος αποκτά και πάλι ζωή.
- Ένα μέτρο κλειδί είναι η αναβάθμιση της επαγγελματικής εκπαίδευσης-κατάρτισης από την πολιτεία. Οι πολίτες θα πρέπει να είναι συνεχώς ενήμεροι για τις συνθήκες που επικρατούν στην αγορά και στην εργασία. Είναι απολύτως απαραίτητη η συνεργασία ανάμεσα στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στις σχολές τεχνικής κατάρτισης και στις επιχειρήσεις.
- Προώθηση της έρευνας, κάτι που θα συντελέσει στην εξομάλυνση προσφοράς και ζήτησης στην αγορά εργασίας τόσο των πτυχιούχων όσο και των μη πτυχιούχων στην Ελλάδα και θα μειώσει το φαινόμενο της διαρροής εγκεφάλων.

4. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ-ΑΝΕΡΓΙΑ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ)

ΦΥΛΟ: _____

ΗΛΙΚΙΑ: _____

1. Πόσο έχει επηρεαστεί η οικονομική σας κατάσταση από την τρέχουσα οικονομική κρίση;

Καθόλου Λίγο Πολύ Πάρα πολύ

2. Τι πιστεύετε ότι φταίει περισσότερο για την οικονομική κρίση; (επιλέξτε μέχρι δύο απαντήσεις)

Διεθνές οικονομικό περιβάλλον

Κερδοσκοπία τραπεζών

Διαφθορά κυβερνήσεων

Οι πολίτες

MME

3. Πώς πιστεύετε ότι θα είναι η οικονομική κατάσταση τα επόμενα χρόνια;

Θα χειροτερέψει Θα μείνει η ίδια Θα βελτιωθεί

4. Πόσο πιστεύετε ότι θα επηρεάσει την ανεργία η οικονομική κρίση;

Θα αυξηθεί Θα μείνει στάσιμη Θα μειωθεί

5. Αυτή την περίοδο εργάζεστε;

Ναι Όχι

6. Στην ερώτηση αυτή θα απαντήσουν μόνο όσοι εργάζονται

Έχει σημειωθεί κάποια αλλαγή στα έσοδα/αποδοχές από την επαγγελματική σας δραστηριότητα τα τελευταία χρόνια;

Δεν έχει σημειωθεί καμία αλλαγή

Βγάζω περισσότερα χρήματα

Βγάζω λιγότερα χρήματα

Βγάζω τα ίδια χρήματα αλλά δουλεύω περισσότερες ώρες

Βγάζω περισσότερα χρήματα αλλά αναγκάζομαι να κάνω περισσότερες από μία δουλειές

7. Στην ερώτηση αυτή θα απαντήσουν μόνο όσοι ΔΕΝ εργάζονται

Πόσο καιρό είστε άνεργος/άνεργη;

Έχασα τη δουλειά μου κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης

Ήμουν άνεργος/άνεργη πριν ξεσπάσει η οικονομική κρίση

8. Ποιες λύσεις θα προτείνατε για την αντιμετώπιση της ανεργίας; (επιλέξτε μέχρι δύο απαντήσεις)

Προσέλκυση επενδυτών από την Ελλάδα και το εξωτερικό

Στροφή σε δραστηριότητες της υπαίθρου (γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία)

Περιορισμός της λαθρομετανάστευσης

Καλύτερος επαγγελματικός προσανατολισμός των νέων

Κάποια άλλη λύση

9. Θα μεταναστεύατε σε μια ξένη χώρα λόγω της οικονομικής κρίσης;

Ναι Όχι

10. Υπάρχουν άτομα στο οικογενειακό-φιλικό σας περιβάλλον που έχουν μεταναστεύσει λόγω της οικονομικής κρίσης;

Ναι Όχι Όχι, αλλά το σκέφτονται σαν ενδεχόμενο

11. Αν ήσασταν μετανάστης στο εξωτερικό, στην περίπτωση που η Ελλάδα ξεπερνούσε την οικονομική κρίση θα επιστρέφατε πίσω;

Ναι Όχι

Σας ευχαριστούμε για το χρόνο σας!!!

4.1 Συγκεντρωτικά αποτελέσματα

Συνολικά φύλλα απαντήσεων: 55

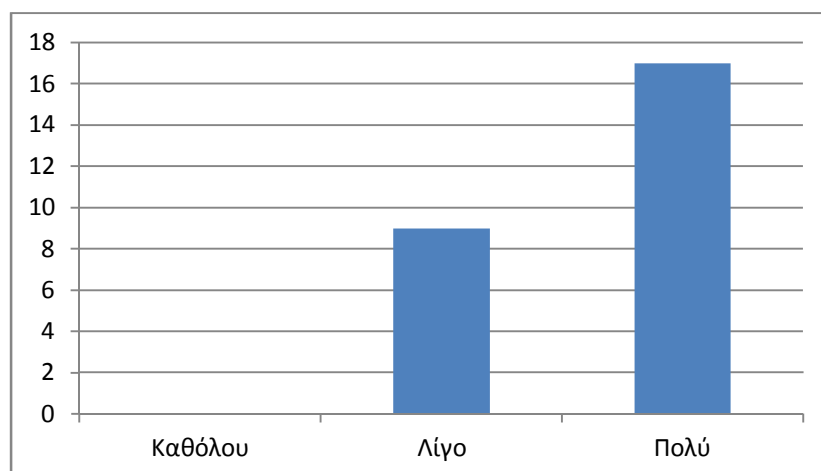
<p><u>Ερώτηση 1</u></p> <p>Καθόλου: 0 Λίγο: 9 Πολύ: 17 Πάρα πολύ: 29</p> <p><u>Ερώτηση 2</u></p> <p>Διεθνές οικονομικό περιβάλλον: 9 Κερδοσκοπία τραπεζών: 27 Διαφθορά κυβερνήσεων: 46 Οι πολίτες: 8 ΜΜΕ: 4</p> <p><u>Ερώτηση 3</u></p> <p>Θα χειροτερέψει: 40 Θα μείνει η ίδια: 8 Θα βελτιωθεί: 7</p> <p><u>Ερώτηση 4</u></p> <p>Θα αυξηθεί: 42 Θα μείνει στάσιμη: 6 Θα μειωθεί: 7</p> <p><u>Ερώτηση 5</u></p> <p>Ναι: 27 Όχι: 28</p>	<p><u>Ερώτηση 6</u></p> <p>Δεν έχει σημειωθεί καμία αλλαγή: 6 Βγάζω περισσότερα χρήματα: 0 Βγάζω λιγότερα χρήματα: 19 Βγάζω τα ίδια χρήματα αλλά δουλεύω περισσότερες ώρες: 3 Βγάζω περισσότερα χρήματα αναγκάζομαι να κάνω περισσότερες από μία δουλειές: 3</p> <p><u>Ερώτηση 7</u></p> <p>Έχασα τη δουλειά μου κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης: 14 Ήμουν άνεργος/άνεργη πριν ξεσπάσει η οικονομική κρίση: 10</p> <p><u>Ερώτηση 8</u></p> <p>Προσέλκυση επενδυτών από την Ελλάδα και το εξωτερικό: 16 Στροφή σε δραστηριότητες της υπαίθρου (γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία): 22 Περιορισμός της λαθρομετανάστευσης: 19 Καλύτερος επαγγελματικός προσανατολισμός των νέων: 13 Κάποια άλλη λύση: 2</p> <p><u>Ερώτηση 9</u></p> <p>Ναι: 36 Όχι: 19</p> <p><u>Ερώτηση 10</u></p> <p>Ναι: 28 Όχι: 16 Όχι, αλλά το σκέφτονται σαν ενδεχόμενο: 11</p> <p><u>Ερώτηση 11</u></p> <p>Ναι: 11 Όχι: 44</p>
--	--

4.2 Ευρήματα της έρευνας

- Όλοι οι ερωτηθέντες έχουν επηρεαστεί από την κρίση. Μάλιστα το 84% έχει επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό (πολύ έως πάρα πολύ).
- Σαν κύριες αιτίες της οικονομικής κρίσης αναφέρονται η διαφθορά των κυβερνήσεων και η κερδοσκοπία των τραπεζών.
- Οι περισσότεροι εμφανίζονται απαισιόδοξοι και πιστεύουν ότι η κρίση θα χειροτερέψει (ποσοστό 73%).
- Το 76% των ερωτηθέντων συνδέει άμεσα την ανεργία με την οικονομική κρίση.
- Το 51% των ερωτηθέντων είναι άνεργοι. Το 56% των ανέργων έχασαν τη δουλειά τους κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης.
- Οι ερωτηθέντες που εργάζονται βγάζουν λιγότερα χρήματα σε σχέση με πριν (ποσοστό 70%).
- Ως καλύτεροι τρόποι αντιμετώπισης της κρίσης προτείνονται η στροφή σε δραστηριότητες της υπαίθρου, ο περιορισμός της λαθρομετανάστευσης και η προσέλκυση επενδύτων από την Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Το 65% των ερωτηθέντων θα μετανάστευαν λόγω της οικονομικής κρίσης, ενώ το 73% έχει άτομα στον κύκλο του που έχουν μεταναστεύσει. Το 80% στην περίπτωση που ήταν μετανάστες δεν θα επέστρεφε στην Ελλάδα, ακόμα και αν ξεπερνούσαν η οικονομική κρίση!

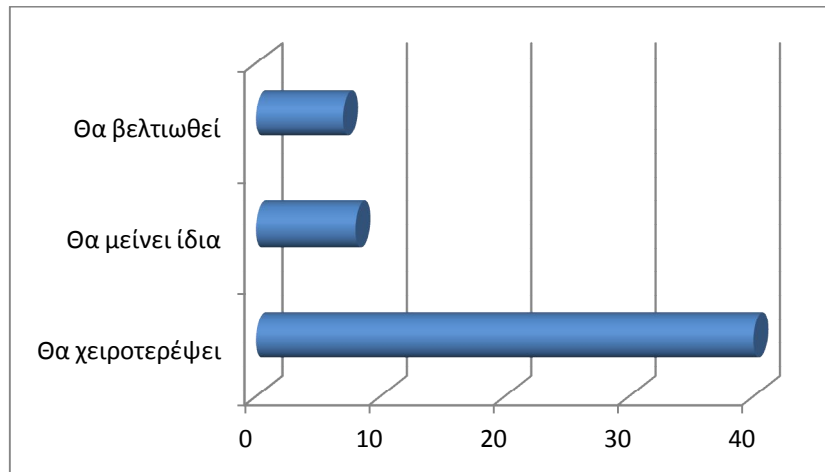
4.4 Διαγράμματα

α) Πόσο έχει επηρεαστεί η οικονομική σας κατάσταση από την τρέχουσα οικονομική κρίση;

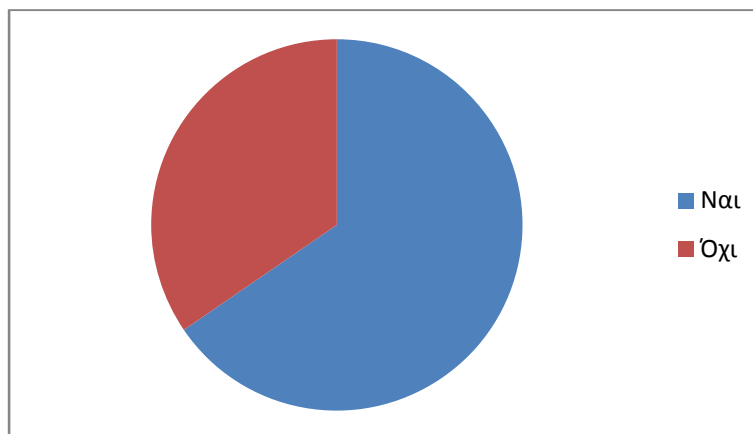
Διάγραμμα 1

β) Πώς πιστεύετε ότι θα είναι η οικονομική κατάσταση τα επόμενα χρόνια;

Διάγραμμα 2

γ) Θα μεταναστεύατε σε μια ξένη χώρα λόγω της οικονομικής κρίσης;

Διάγραμμα 3

4.3 Ανάλυση των αποτελεσμάτων

Από την έρευνα προκύπτει ότι όλοι οι ερωτηθέντες έχουν επηρεαστεί από την οικονομική κρίση (οι περισσότεροι σε μεγάλο βαθμό). Αυτό έχει καλλιεργήσει ένα κλίμα απαισιοδοξίας, αφού λίγοι πιστεύουν ότι η κατάσταση θα βελτιωθεί. Η ανεργία μεταξύ των ερωτηθέντων είναι αρκετά υψηλή, ενώ αρκετοί ήταν άνεργοι και πριν ξεσπάσει η κρίση (μακροχρόνια ανεργία). Είναι αρκετά ανησυχητικό το γεγονός ότι πολλοί δείχνουν τάσεις φυγής από την Ελλάδα και δε θα δίσταζαν να μεταναστεύσουν σε κάποια άλλη χώρα. Η απογοήτευσή τους από την ελληνική πραγματικότητα φαίνεται από το ότι αρκετοί από αυτούς δε θα επέστρεφαν ακόμα κι αν ξεπερνούσαν η οικονομική κρίση. Αυτό φανερώνει τις παθογένειες της ελληνικής πραγματικότητας.

5. Συνεντεύξεις

Μιλήσαμε με δύο μαθήτριες και έναν μαθητή του σχολείου μας που βιώνουν το πρόβλημα της ανεργίας. Οι ερωτήσεις μας ήταν οι εξής: 1) Πόσο χρονικό διάστημα είσαι άνεργος/ άνεργη, 2) Τι δουλειά έκανες πριν, 3) Αν υπάρχουν άνεργα άτομα στον οικογενειακό ή στον φιλικό σου κύκλο και 4) Πώς πιστεύεις ότι θα εξελιχθεί η κατάσταση στο μέλλον.

Οι απαντήσεις τους ήταν οι εξής:

Μαθήτρια, 45 ετών

- 1) Είμαι άνεργη εδώ και τρία χρόνια.
- 2) Εργαζόμουν ως ανειδίκευτη εργάτρια.
- 3) Δυστυχώς το πρόβλημα υπάρχει και στην οικογένειά μου, αφού τα παιδιά μου, ηλικίας περίπου 20 ετών, είναι άνεργα.
- 4) Το μέλλον είναι αβέβαιο. Δεν ξέρω πλέον αν μπορώ να ελπίζω σε κάτι.

Μαθήτρια, 42 ετών

- 1) Είμαι άνεργη εδώ και δύο χρόνια.
- 2) Εργαζόμουν ως ιδιωτική υπάλληλος.
- 3) Όχι, δεν υπάρχουν.
- 4) Νιώθω αβεβαιότητα, φόβο, ανασφάλεια. Αλλά, παρόλα αυτά, ελπίζω πως το μέλλον θα είναι καλύτερο.

Μαθητής, 30 ετών

- 1) Είμαι άνεργος εδώ και πέντε χρόνια.
- 2) Τεχνικά επαγγέλματα, εργατική παραγωγή.
- 3) Στο οικογενειακό περιβάλλον όχι. Έχω όμως αρκετούς φίλους που είναι άνεργοι.
- 4) Είμαι αισιόδοξος. Παρά τα προβλήματα που υπάρχουν, πιστεύω ότι τα πράγματα θα καλυτερέψουν.

6. Συμπεράσματα

Η εργασία αυτή αναδεικνύει τη σημασία και τη σπουδαιότητα της οικονομικής κρίσης, της ανεργίας και της μετανάστευσης στην ελληνική (και όχι μόνο) πραγματικότητα. Ερευνήθηκαν τα αίτια και οι συνέπειες των παραπάνω κοινωνικών προβλημάτων, αλλά παράλληλα προτάθηκαν και λύσεις για την αντιμετώπισή τους. Τα προβλήματα αυτά είναι αλληλοσυνδεδεμένα: η οικονομική κρίση προκαλεί την ανεργία, η οποία με τη σειρά της προκαλεί τη μετανάστευση, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις τα αίτια που προκαλούν τα προβλήματα αυτά, αλλά και οι λύσεις, ταυτίζονται. Έτσι, αποδεικνύεται η στενή σχέση μεταξύ τους.

Με βάση την έρευνα, τα συμπεράσματα που εξάγονται είναι ότι η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει το μεγαλύτερο κομμάτι του πληθυσμού, τόσο οικονομικά όσο και ψυχολογικά (εκδήλωση τάσεων φυγής και μετανάστευσης). Επίσης, τα ποσοστά ανεργίας είναι μεγάλα και ολοένα αυξάνονται. Αυτό αποδεικνύεται τόσο από τη βιβλιογραφική και διαδικτυακή έρευνα, όσο και από την έρευνα που διεξήχθη στο μικρόκοσμο του σχολείου μας (με ερωτηματολόγια και συνεντεύξεις). Επειδή στη συντριπτική τους πλειοψηφία οι μαθητές του σχολείου μας είναι ενήλικοι και είτε εργάζονται είτε βρίσκονται στο στάδιο αναζήτησης εργασίας, θεωρούμε ότι σε ένα μεγάλο βαθμό η έρευνα αποτυπώνει την εικόνα των ανθρώπων που δεν έχουν λάβει απολυτήριο λυκείου, άρα το μορφωτικό τους επίπεδο είναι σχετικά χαμηλό. Αναπόφευκτα, το δείγμα των ερωτηθέντων για τη στατιστική έρευνα είναι μικρό, όμως κατά τη γνώμη μας αντανακλά σε μεγάλο βαθμό την πραγματικότητα. Ως εκ τούτου, θεωρούμε πως η παρούσα εργασία εκπληρώνει τους αρχικούς της στόχους.

7. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΠΗΓΕΣ

1. <http://el.wikibooks.org/> (Οικονομική κρίση-Αιτίες και αποτελέσματα, από ΒΙΚΙΒΙΒΛΙΑ)
2. <http://www.vlioras.gr/Philologia/Composition/Anergia.htm>
3. <http://idec.gr/iier/new/metanasteusi.pdf> (Ευαγγελία Τσιλιμιγκρά, Η μετανά-στευση των νέων "φαντάζει" διέξοδος στην ανεργία)
4. http://www.apodimos.com/arthra/05/May/H_SHMASIA_THS_METANASTEYSHS/index.htm
5. <http://www.uoi.gr/greek/schools/nipia/metanastes/sunepeties.htm>
6. Σχολικό βιβλίο Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής Γ΄ Γυμνασίου
7. Σχολικό βιβλίο Αρχές Οικονομίας Α΄ Λυκείου
8. <http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=26517&subid=2&pubid=112930574> (εικόνα εξωφύλλου)
9. <http://www.ikypros.com/easyconsole.cfm/id/56153> (εικόνα 1)
10. <http://www.realpolitics.gr/archives/45557/> (εικόνα 2)
11. <http://www.newsbeast.gr/world/arthro/444433/auxithike-i-metanasteusi-ellinon-sti-germania> (εικόνα 3)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Η βιομηχανική ζώνη της Θήβας

Κάποτε η βιομηχανική ζώνη της Θήβας ήταν μια περιοχή που έσφυζε από ζωή και έδινε δουλειά σε χιλιάδες άτομα. Σήμερα, τα περισσότερα εργοστάσια έχουν κλείσει. Ο φωτογραφικός φακός παραμένει αδιάφενστος μάρτυρας της παρακμής: πολλά εργοστάσια και βιοτεχνίες είναι ερειπωμένα κτίρια, απομεινάρια ενός ανθηρού οικονομικά παρελθόντος. Κάποιες βιομηχανίες έκλεισαν πρόσφατα και τα κτίρια είναι σε καλή κατάσταση: όμως είναι άδεια από ανθρώπους. Άγνωστο αν θα λειτουργήσουν ποτέ ξανά...

Αξιοσημείωτες είναι οι μαρτυρίες δύο πρώην εργαζομένων της βιομηχανικής ζώνης της Θήβας.

Εργοστάσιο IZOLA (κ. Νίκος)

Πόσο εργατικό δυναμικό είχε το εργοστάσιο;

Περίπου 1200 άτομα (εκτός από τα στελέχη και το προσωπικό των γραφείων).

Πότε έκλεισε;

Το 1991.

Υπάρχει περίπτωση να ξανανοίξει;

Αποκλείεται διότι υπέστη ζημιά τόσο στο κατασκευαστικό τμήμα (εργαλειομηχανές) όσο και στο κτίριο. Επίσης εκλάπη αρκετό εμπόρευμα, κατά την περίοδο που έκλεινε.

Εργοστάσιο Δουρίδας (κ. Τάσος)

Πόσο εργατικό δυναμικό είχε το εργοστάσιο;

Περίπου 600 άτομα σε καθημερινή βάση.

Πότε έκλεισε;

Το 1985.

Υπάρχει περίπτωση να ξανανοίξει;

Αποκλείεται διότι εκτός του ότι το κτίριο είναι ετοιμόρροπο, έχει υποστεί πλιάτσικο και εκλάπη αρκετό εμπόρευμα.

Εικόνα 4

Εικόνα 5

Εικόνα 6

Εικόνα 7

Εικόνα 8

Εικόνα 9

Εικόνα 10

Εικόνα 11